

Reforma lui *Perunovič*, — reformă de natură muzicală, spre deosebire de cea din veacul al XVIII-lea, ce privea tehnica versificației, — a dat rezultate. Astăzi, există în Jugoslavia un puternic curent care dă cîntecului epic în locul expresiei muzicale tradiționale, uniforme, monotone, o tonalitate sonoră, clară, o muzicalitate agreabilă, deslegînd-o de recitarea tradițională și sprijinindu-i expresia sonoră, în primul rînd, ca și în cazul cîntăreșilor de lieduri, pe dicțiune și pe calitatea vocii.

Deși reforma este numai de ordin muzical, efecte de natură literară pot fi întrevăzute cu destulă ușurință. *Decasilabul* a fost preferat *bugarștice-i*, pentru că permitea și înlesnea tehnica improvizației, ce formează marele secret al efervescenței epice sîrbești.

Impunerea unei muzicalități superioare, bizuită între altele pe știința frazării și dicțiune, pune capăt improvizației, impunînd fatala fixarea a textelor poetice.

Nu știm ce rezultate generale va putea da reforma, dar importanța acestei noi tendințe în arta guslarilor a fost și ea firesc și neintenționat subliniată din nou de constatările lui *Murko*, care a atras atenția asupra grijei pe care o arată guslarii în ultimul timp de a verifica textul de recitat, preferînd, înainte de orice, redacțiile înregistrate de *Vuk Karadžić*.

Pentru a marca printr-o exemplificare autentică intensitatea rostului pe care poate să-l aibă un act individual, ca cel al lui *Petar Perunovič*, în procesul de direcționare a activității epice jugoslave, va trebui să cităm, din nou din rezultatele anchetei lui *Mathias Murko*, un alt fapt, pe care și cercetătorul ceh îl consideră semnificativ pentru viitorul artei epice jugoslave. Și anume, răsunetul pe care l-a avut în cercul guslarilor, acu două decenii succesul unuia dintre ei, *Ušumlić Mašan*, — care prin discursurile sale a reușit să creeze practic, în cadrele curentului inițiat de *Perunovič*, o adevărată școală a noii arte de zicere epică.

În perspectiva acestor fapte, putem înțelege cum în cel de al XVIII-lea veac în urma schimbării metrului poetic și adaptării decasilabului, poetica lui *Andrei Kačić Miosić*, redactată în același vers și acceptată, evident pe calea guslarilor cărturari, în circulația orală, a putut reuși să schimbe atmosfera vechii epici sîrbe medievale, trecîndu-se de la versul cavaleresc feudal la cel moralist, naționalist.

О ПРОИСХОЖДЕНИИ И ИСПОЛНИТЕЛЬСКОМ МАСТЕРСТВЕ ЮЖНО — СЛАВЯНСКОГО ЭПОСА

РЕЗЮМЕ

Эпическая декламация носит спектакольный характер. Для ее исполнения нужен артист-мастер, специализировавшийся в поэтическом сказе — гусляр — и слушатели-любители, хорошо знакомые с эпосом.

Гусляр — это артист-специалист, профессионально практикующий искусство.